

Бірюк Дмитро Олександрович**Biryuk Dmytro,**

канд. пед. наук,

головний держ. інспектор

Головного управління ДПС у м. Києві

ORCID ID: 0009-0001-0273-9867

ПЕРЕДУМОВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Функціонування фінансової системи України залежить від зовнішніх викликів та передумов розвитку не тільки економіки країни, але й факторів розвитку фінансових систем усіх країн світу. Серед останніх – розвиток цифрових технологій, що тривав довгий період часу та був зумовлений еволюційними змінами в суспільстві. Однак, під час останньої пандемічної кризи, викликані появою COVID-19, відбулося стрімке пришвидшення всіх процесів цифровізації, які пов'язані із забезпеченням потреб громадян та суспільства в цілому.

Виходячи з об'єктивних викликів, уряд України прийняв рішення про створення Міністерства цифрової трансформації України, шляхом реорганізації Державного агентства з питань електронного урядування [1]. Кабінет Міністрів України Постановою «Питання Міністерства цифрової трансформації» від 18 вересня 2019 р. [2] затвердив Положення про Міністерство цифрової трансформації України, в якому визначено основні пріоритетні напрями впровадження цифровізації, зокрема і у сфері державної політики. Фінансові ресурси, які забезпечують реалізацію державної політики перерозподіляються в бюджетній системі. Тому, пріоритетним завданням стало впровадження цифровізації безпосередньо для реалізації бюджетного процесу.

Процес використання цифрових технологій розповсюдився на всі сфери життєдіяльності населення. Зокрема, для безперервного фінансового забезпечення функціонування економічних процесів, активної цифровізації зазнала фінансова система України. Найбільш значним впливом цифровізації на бюджетну систему став процес автоматизації як на місцевому рівні, так і на рівні національного уряду процес бюджетного планування. Основне завдання цифровізації в бюджетній сфері є розробка інтегрованої та узгодженої бюджетної політики у відповідь у всіх сферах життєдіяльності громадян. Це також вимагає політики впровадження цифровізації, яка посилює можливості та максимізує переваги, з одночасною мінімізацією фінансових витрат та фінансових ризиків.

Цифровізація бюджетної системи є складним процесом, який включає велику кількість зацікавлених сторін та їх інтереси, що охоплює різні сфери, такі як охорона здоров'я, освіта, транспорт, енергетика, навколишнє середовище, управління та інші. Це передбачає значні інвестиції, потребу у вирішенні складних етичних і правових питань і вимагає постійної адаптації, щоб залишатися актуальними у мінливому цифровому просторі. Важливим завданням стає розробка відповідних інструментів, а також комплексних і скоординованих підходів до впровадження цифрових продуктів.

Стосовно основних негативних наслідків цифровізації в бюджетній системі необхідно зазначити проблеми з кібербезпекою на державному рівні, цифровою неграмотністю представників громад. Щодо розширення можливостей, то, насамперед, це стосується посилення потенціалу для підвищення прозорості та підзвітності використання коштів, обмеження бюрократії, корупції, ухилення від сплати податків і полегшення взаємодії громадян з місцевими та державними органами управління. У такий спосіб відбувається мінімізація тіньових потоків капіталу поза бюджетом, що підвищує довіру до України з боку партнерів – основних фінансових донорів. Для суспільства цифровізація означає покращення надання послуг у сфері охорони здоров'я та освіти, сприяння соціальній

інтеграції та спілкуванню, забезпечення задоволення потреб та інтересів громадян, що у подальшому призводить до збільшення добробуту.

Ефективне використання цифрових технологій передбачає впровадження експериментальних програм, які швидко можна адаптувати до вимог існуючої фінансової системи. Не менш важливим елементом цифровізації є залучення та використання додаткових інвестицій, які забезпечуватимуть процеси оптимізації, організаційних змін, інноваційних процесів на рівні урядових ініціатив, виходячи із потреб як громад, так і суспільства.

Таким чином, інтенсифікація процесу цифровізації є глобальною тенденцією. Зміни відбуваються набагато швидше, ніж будь-коли раніше, і очікується, що вони продовжуватимуть прискорюватися. Однак, пришвидшення цифровізації вимагає значні інвестиції в сучасні технології, що є проблемним питанням для України у період воєнного стану, оскільки бюджетний процес характеризується річним бюджетним циклом, фіксованими розмірами бюджетних асигнувань, а також обмеження розмірів цільових витрат.

Відтак, в Україні створено основні передумови активного використання цифровізації бюджетної системи, що забезпечить внутрішньоурядову та міжсекторальну координацію та співпрацю, що підвищує ефективність розміщення бюджетних коштів на найбільш важливих напрямках розвитку. Широкий асортимент цифрових продуктів зумовлює необхідність побудови ефективної фінансової системи, яка стане базисом для реалізації стійкої цифрової політики з метою досягнення економічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2019 р. № 829. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/29-2023-%D0%BF#Text>

2. Питання Міністерства цифрової трансформації : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text>